

ÇOCUK KİTAPLARI HAFTASINI KUTLARKEN *

Mehmet ÖZDOĞAN

Sayın anneler, babalar, öğretmenler ve sevgili çocuklar.

10-16 Kasım tarihleri arasında bütün yurttta ulusca çocuk kitapları haftasını kutlamaktayız. Çocuk kitapları haftasının bu yıl da Atatürk haftası ile aynı zamana rastlamış olması hazırlık ve çalışmalarımızı bu açıdan da güçlendirmiş ve halk ve çocuk kütüphanelerinde düzenlediğimiz sergilerde Atatürk ve devrimleri kitaplarına da ağırlık verme olanağını bizlere tanımıştır.

İşte, bu hafta dolayısıyla bir kütüphaneci olarak sizlere seslenmek ve sohbet etmek bizim en büyük mutluluğumuzdur.

Değerli okurlar, çocuk kitapları haftasının kısa bir tarihini yapmak, sanırım bu haftanın önemini anlamak bakımından yararlı olacaktır.

Çocuk kitapları haftası ilk defa A.B.D. de 1919 yıllarında Amerikan kitapçıları, kütüphanecileri ve kütüphaneciler derneğinin müşterek ve olumlu çalışmaları sonucunda saptanmış ve daha sonra birçok eğitim ve kültür kuruluşları tarafından desteklenmiştir. 1919 yılından beri bütün dünyada 1946 yılından bu güne dek de ülkemizde her yıl kutlanmaktadır.

Böyle bir haftanın bütün dünya uluslarınca benimsenmesinde azımsanmıyacak hizmetleri geçen Amerikan kitapçılar cemiyeti sekreteri Mr. Fredric MELCHER kitap haftası konusunda —bizim de tümüyle görüşlerini paylaştığımız— şu görüşlere yer vermektedir. «Kitap haftası bizleri kitaplar hakkında konuşmak, kitapları sevmek, çocukların okuma ihtiyaçlarını cemiyetin önüne sermek için bizleri bir araya getirir» (1) demektedir.

Değerli anneler ve babalar, çocuklar, ailenin ve yaşamın devamlılığını sağlayan ve bu yaşamı sürekli olarak ileriye doğru götüren en kıymetli varlıklardır. Ulu önder Atatürk'ün dediği gibi «Ulusumuzun istikballeri ve Cumhuriyetimizin yılmaz bekçileridir.»

Çocuksu omuzlarına bu denli büyük sorumluluklar yüklediğimiz gençlerimizi en iyi şekilde hayata, hayatın tüm zorluklarına karşı hazırlamakta bizim en önemli görevlerimizdendir.

(1) Ergün. Serpil (Çev.). Çocuk Kitapları Haftasının kısa tarihi. TKDB, XX. C., 4. Sayı, 1971.

Çocuklarımızı geleceğe güvenle hazırlamakta, hiç kuşkusuz çağın zereksinmelerine cevap veren «Sağlıklı ve canlı bir eğitim» ile mümkün olabilir. «Sağlıklı bir eğitim çocuğu sevmekle başlar» sözü ne kadar yerinde söylenmiştir.

Evet iyi bir eğitim sevgi ile başlar ve yararlı kitaplarla devam eder. Artık günümüzde hiç bir, eğitimci eğitimde kitapların yerini görmemezlikten gelemiyor. Kitaplar modern eğitimin vazgeçilmez koşulları olarak karşımıza çıkmaktadır.

İşte bu noktada karşımıza çok önemli bir sorun çıkmaktadır. Mademki çocukların manevî varlıklarının gelişmesi ve hayatı tanımaları, gerçeğe dönük veya diğer bir deyişle «Hayata dönük» bir eğitim ile oluşabilir ve bu eğitimin en önemli koşulu da eğitimi yararlı kitaplarla desteklemektir, öyle ise bunun gerçekleşmesi de küçük yaşlardan itibaren çocuğa kitap sevgisi, okuma zevki ve alışkanlığı kazandırmakla olur.

Çocuklarımıza okuma zevki ve alışkanlığı —kitap dostluğu ilk önceleri ailenin ilgi ve çabası ile mümkün olabilir. Zira çocuklar bir çok iyi duygularda olduğu gibi kitap okuma sevgisini de ailesi içerisinde öğrenebilir. Zira bu yaşta ona en yakın fertler anne ve babasıdır. Bu kitap sevgisi zamanla bir alışkanlık halini alacaktır.

Bir zamanlar çocuk kitapları yalnızca «terbiye verme» amacını taşırlardı. Bugün ise çocuk kitapları yeni fonksiyonlar kazanmıştır .

Bu günün çocuk kitapları şu amaçları kapsarlar:
 «Çocukların hayâl gücünü genişletmek, eğlendirmek,
 Kahramanlıklara karşı hayranlık duygusu arttırmak,
 Gerçekte, hayâli ayırabilme yetkisi kazandırabilmek,
 Muhakeme yeteneği kazandırmak,
 Anlayış yeteneğini geliştirmek, yeni bilgiler edinmek,
 Fikir ve ruh gelişimini sağlamak bilgilerini geliştirmek alışkanlığını kazandırırılar.» (2)

Yukarıda belirtmeye çalıştığımız amaçlar elbetteki her yaştaki çocuğun isteklerinin tümüne cevap vermiyecektir.

Çocuklar değişik yaşlarda çeşitli şeylere ilgi duyduklarından, bu konudaki eğilimleri, beyenileri de birbirinden farklı olacaktır muhakkak.

Çocuklar 1-6 yaşına kadar henüz okuma yazma bilmediklerinden daha çok yazısız resimli kitaplara —bilhassa renkli kitaplara— ilgi

(2) Önerli, Selâhattin. Çocuk kitapları ve Çocuk kütüphaneleri TKDB, XVI. C., 3. Sayı, 1967.

gösterir. Çevreyi ve eşyaları görme duygusu ile tanımaya çalışır. Çocukların kitap sevgisini en etkili bir şekilde kazanacağı bir dönemdir. Bu dönemi çok dikkatle izlemek, çocuğa hayatı boyunca kaybetmeyeceği bir okuma alışkanlığı kazandırabilir. Aksine bu dönemlerde kitaplara yaklaştırılmayan bir çocuğun, ilerde kitap okuma alışkanlığı kazanabilmesi oldukça büyük bir sabır işidir.

6-15 yaşları döneminde ise çocuklar artık okuma öğrendiklerinden renkli —bol resimli— büyük yazılı masal kitaplarına ilgi duyar; zira hemen hemen 6-12 yaşlar çocukların hayâllerden en çok zevk aldıkları hayâl kurma gereksinmesini en çok duydukları bir dönemdir. 12 yaşından sonra çocuklar daha çok gerçek ve öğretici hikâye ve biyografi kitaplarına ilgi duyarlar.

Görülüyor ki, çocukluk dönemlerinde dahi her çocuğun ve her yaşın ilgi duyduğu kitap türleri farklıdır ve çocuklarımızı eğitirken bu farkları dikkate almak birer anne baba olarak en başta gelen ödevlerimizdendir. Bu konuda çocuk kütüphaneleri sizlerin en sadık dost ve yardımcılarımızdır.

Çocuklarını hayata en iyi şekilde hazırlamayı kendilerine görev saymış anne ve babalar, çocuk kütüphanelerine çocuklarını göndermeyi ihmal etmemelidirler. Zira çocuk kütüphaneleri ve koleksiyonları, çocuklarımızın hiç bir yerde duyamayacağı mutluluğu ve huzuru duyacakları kutsal yerlerdir. Bu kütüphaneler aynı zamanda çocuklarımızın gerçek kişiliklerini kazanabilecekleri ender eğitim ve kültür yuvalarıdır.

Değerli anneler ve babalar, «Kitap haftasında, bayramlarda ve her fırsatta çocuklarına alacakları eşyalar arasında bir de kitap armağan etmeyi unutmayınız.

Sevgili çocuklar, çocuk kitapları haftası dolayısıyla iliniz ve ilçenizdeki kütüphanelerde çeşitli kitaplarla dergilerden düzenlenmiş sergileri izleyiniz manevî varlığımızı çeşitli kitaplarla beslemeyi ihmal etmeyiniz». (3)

Temennimiz odur ki; kutlanmakta olan bu kitap haftası, ülkemizde geçici bir bayram havası yaratmakla kalsın, çocuklarımızın daha çok okumaları için bir başlangıç olsun.

Sözlerimi Fransızların çok meşhur şu sözleri ile bitiriyorum. «Hiç bir şey okumayanlar, hiç bir şey değildirler.»

Çocuk kitapları haftası hepinize kutlu olsun değerli okurlar.

(3) Önerli, Selâhattin. a.g.m.